

Фикҳ дарслари (236-дарс) Муъоз сизга бир суннат қилди

19:00 / 22.06.2023 3526

هُلِّلَا يَضْرِبُ لَبَجٍ نُبِ ذَاعُومٌ نَع
نُوتُ أَيُّ أُونَاكَ وَ: لَأَقُ هُنَع
مُهَقَبَسٌ دَقُ وَةَالِّصِلَا
هُلِّلَا يُّلَّصُّ يُّبِّنَلَا أَوْضُعِبِب

نَاكْفَ :لَاقَ ، مَلَسَ وَهِيَ لَع
نَا لُجْرَا يَلَا رِي شِي لُجْرَا
ةٍ دِحَاو :لُوقِيَفَ ؟ يَلَصَ مَكَءَا
مُتْ أَهِيَ لَصِيَفَ ، نِيَتَنْثَا وَأ
يَفِ مَوْقَلَا غَم لُخَدِي
ذَاغَمَءَا جَفَ :لَاقَ . مِهِتَا لَص
أَدْبَا لِحَا يَلَعُ هُدَجَا أَل :لَاقَفَ
تِي ضَقُّ مُتْ ، أَهِيَ لَعُتُنُكَا أَلَا
دَقَّوْءَا جَفَ :لَاقَ . يَنْقَبَسَا
هَلَلَا يَلَصُ يَبْنَلَا هَقَبَسَا
:لَاقَ ، أَهَضُّغَبَبَ مَلَسَ وَهِيَ لَع
يَضَقُّ أَمَلَفَ ، هَعَمَ تَبَثَفَ
هَلَلَا يَلَصُ هَلَلَا لُوسَرَا

مَاقٍ، هَاتَا صَ مَلَسَ وَ هَيَلَعِ
هَلَلَا لُؤَسَرَ لَاقَفِ، يَضَقَفِ
مَلَسَ وَ هَيَلَعِ هَلَلَا يَلَصِ
ذَاعُمُ مَكَلٌ نَسَدَقُ هِنَا
دَمَحَا هَاوَرِ. اُوَعَنْ صَافِ اَذَكَ هَفِ

Муъоз ибн Жабал розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Улар намозга келганларида Набий соллаллоху алайҳи васаллам намознинг бир қисмини ўқиб бўлган бўлсалар, бир киши бошқасидан ишора билан «Бир ракъат ўтдимиз, икки ракъатми?» деб сўрарди. Кейин ўша ўтганини ўқиб олиб, қавмнинг намозига қўшилар эди. Бир куни Муъоз келди ва: «У зотни қайси ҳолда топсам, ўша ҳолга қўшиламан, ета олмаганимни кейин қўшаман», деди. У келганда Набий соллаллоху алайҳи васаллам намознинг бир қисмини ўқиб бўлган эдилар. Шунда у зот билан бирга турди. Расулulloх соллаллоху алайҳи васаллам намозни тугатганларидан кейин туриб, қолганини ўқиди.

Шунда Расулulloх соллаллоху алайҳи васаллам: «Батаҳқиқ, Муъоз сизга бир суннат қилди. Сиз ҳам шундай қилинг», дедилар».

Имом Аҳмад ривоят қилган.

Агар масбуқ имом билан саждаи саҳвни қилмаган бўлса, намозининг охирида ўзи саждаи саҳв қилади.

Агар имом аввалги қаъдага ўтирмай туриб кетса, ўтиришга яқин ҳолдан қайтиб ўтиради, ташаҳхудни ўқийди ва унутган бўлмайди.

Имом қаъдаи аввалда ўтирмай, туриб кетди. Тураётганида эсига келиб қолди ёки қавм такбир айтиб, унга эслатди. Шунда у ўзининг ҳолига

қарайди. Агар ҳоли ўтиришга яқин бўлса, қайтиб ўтиради ва ташаҳхудни ўқиб, намозини давом эттиради. Бу ҳолда у унутган бўлмайди ва саждаи саҳв қилмайди.

عَبُّشٌ نُّبُّ عُرِيْعٌ لَّا يَوْرُ
يَبْنُلَانَا نَأُ: هُنَعٌ هَلَلَا يَضَرُ
مَلَسَوِ هَيْلَعٌ هَلَلَا يَلَصُ
نَمْ كُدَحًا مَأَقٌ إِذَا: لَأَقُ
مَتَسَيِّ مَلَفٍ نِيَتَعُكَّرَلَا
نِإْفٌ، سَلَجِيْلَفٍ أَمِيْءَأَقُ
سَلَجِيْ أَلَفٍ أَمِيْءَأَقُ مَتَسَسَا
نِيَتَدُجَسُ دُجَسِيْوُ

Муғийра ибн Шўъба розияллоҳу анҳу ривоят қилади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Бирингиз икки рақъатдан кейин тик турмаган бўлса, ўтирсин ва унга саждаи саҳв йўқдир. Агар тик турган бўлса, намозни ўқийверсин ва икки марта саждаи саҳв қилсин», дедилар».

Ўтиришга яқин бўлмаган ҳолда бўлса, туради ва саждаи саҳв қилади.

Чунки у маънан ҳам, жисман ҳам тик туриб бўлган бўлади. Энди қайтиб ўтириши мумкин эмас. Агар тик турган одам қайтиб ўтирса, намози

бузилади. Чунки у фарз бўлган қиём амалидан фарз бўлмаган қаъдаи
аввалга қайтган бўлади.

يَضْرَعُ الْقَالَعَ نَبِ دَايِزُ نَع
أَنْبِ يُّلَّصَ : لَأَقُ هُنَّعُ هَلَلَا
يُّلَّصَ أُمَّلَفُ ، هَرِيغُمُ لَأ
؛ سَلَجِي مَلَوَ مَأَقِ نِيَتَغَكَّر
، هَفْلَخُ نَمِ هِبَ حَبَسَف
، أَوْمُوقُ نَأُ مَهِيَلِ رَاشَأَف
مَلَسَ هِتَالَصُ نَمَ غَرَفَ أُمَّلَف
وَهُسَلَا يَتَدَجَسَ دَجَسَو
غَنَصَ أَذَكَّهُ : لَأَقَوَ ، مَلَسَو
هَلَلَا يُّلَّصَ هَلَلَا لُؤَسَر
يِذْمُرَّتْ لَأُ هَأَوَرُ . مَلَسَو هِيَلَع
: دُوَادُ وَبَأُو

Зиёд ибн Илоқа розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Муғййра бизга намозга ўтди. Икки ракъат ўқиганидан кейин ўтирмай, туриб кетди. Бас, орқасида турганлар тасбеҳ айтдилар. У эса уларга «Туринглар», деб ишора қилди. Намоздан фориғ бўлгач, салом бериб, икки саҳв саждасини қилди ва:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай қилганлар», деди».

Термизий ва Абу Довуд ривоят қилишган.

Тик туриб қолган одам намозини давом эттиради ва тарки вожиб қилгани учун саждаи саҳв қилади.

لَا أَقْبَلُ عِبَادَةَ مَنْ شَرِبَ نَبِيَّ عُرْمَلًا نَع
هُ لَلْإِيَّاصِ هَلْ لَأُلُوسَ رَلْأَق
مُأْمِإِلَامَاق إِذَا مَلَسَ وَهِيَ لَع
رَكَذُ نِإْفِ، نِيَتَعُكُّرَلْأَيِف
أَمِئْأَقِ يَوْتَسَيِ نَأَلْبَق
يَوْتَسَأُ نِإْفِ، سَلْجِي لَف
دُجَسَيِ وَ، سَلْجِي أَلْفِ أَمِئْأَقِ
وَبَأُ هَأُورِ، وَهَسَلْأَيِ تَدُجَس
دُوَادِ.

Муғййра ибн Шўъба розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Қачон имом икки рақъатдан кейин турганда, тик туришидан олдин эслаб қолса, ўтиради. Агар тик туриб қолса, ўтирмайди ва икки марта саждаи саҳв қилади», дедилар».

Абу Довуд ривоят қилган.

عَنْ نَبِيِّ حُبِّ نَبِ هَل لَّا دُبَعُ نَع
نَا لَاقُ هُنَّ أُهُ نَعُ هَل لَّا يَضَر
هُ لَّا يَلَّصُ هَل لَّا لُوسَر
نَمَاقَ مَلَّسَ وَهِيَ لَع
مَلَّزُهُ ظَلَّ نَمَ نِيَّتَ نَثَا
يَضَقُ أَمَلَفَ ، أُمُّ هَنِيَّبُ سَلُجَي
مُتَّ نِيَّتَ دَجَّ سَدَجَّ سُهُتَ أَلَّصُ
أُمُّ هَدَجَّ سَوُ ، كَلَّ ذَدَّعَبَ مَلَّسُ
يَسَنَ نَ أَمَ نَأَكَمُ هَعَمُ سَأَنَلَا
هُ سَمَخُلَا هَأَوْرَ سِوَلُجُلَا نَم

Абдуллоҳ ибн Бухайна розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам пешинни ўқиётиб, икки ракъатни ўқиганларидан кейин ўтирмай, туриб кетдилар. Намозни тамомлаганларидан сўнг икки марта сажда қилдилар. Ундан кейин салом бердилар. У икки саждани у зот билан одамлар ҳам қилдилар. Бу унутган ўтиришлари ўрнига эди».

Бешовлари ривоят қилишган.

Агар намозхон қаъдаи охирга ўтирмай туриб кетса, модомики, сажда қилмаган бўлса, қайтиб ўтиради ва саждаи саҳв қилади.

Чунки у фарз амал бўлган қаъдаи охирни кечга сурди.

Агар сажда қилган бўлса, фарзи нафлга айланади ва агар истаса, олтинчи ракъатни қўшади.

Бешинчи ракъатнинг саждасини қилиши билан фарз намози нафлга айланади. Беш ракъатли намоз бўлмагани учун олтинчи ракъатни ҳам ўқиб қўйса, олти ракъатли нафл ўқиган бўлади. Фарзни бошқатдан ўқийди.

Агар намозхон қаъдаи охирга ўтирганидан кейин унутиб туриб кетса, модомики, сажда қилмаган бўлса, қайтиб ўтириб, салом беради.

Чунки тик турган ҳолда салом бериб бўлмайди. Бунда саждаи саҳф қилмайди.

Агар сажда қилган бўлса, фарзи тамом бўлади ва олтинчи ракъатни қўшади ҳамда саждаи саҳв қилади.

Чунки унинг учун намозидан салом беришдан бошқа нарса қолмаган эди. Саждаи саҳвни қилиши нафлни одатдагидек бошламагани учун бўлади. Ўша ортиқча намоз унинг учун

Икки ракъат нафл бўлади. Улар пешиннинг суннати ўрнига ўтмайди.

Яъни ўша икки ракъат ортиқча намоз пешиннинг фарзидан кейинги икки ракъат суннати ўрнига ўтмайди. Уларни алоҳида ўқийди.

Ким унга ўша икки ракъатда иқтидо қилса, иккисини ўқийди.

Ким намозга кейин келиб қўшилиб, имомга ўша икки зиёда ракъатда иқтидо қилса, фақат уларнигина ўқийди. Аввал ўтган ракъатларни ўқиб, тўлдирмайди.

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.